

15. vēstule visiem DS(2)<19-20> studentiem

17.05.2020

Esiet sveicināti, cien. Domātāji par domāšanu!

Turpinās Dabas ziedošais pavasaris un pie Jums visiem apdomai dodas mūsu kursa 3.daļas “Sistēmu teorija praksē” piektās tēmas **“ATTĪSTĪBAS sistemoloģija”** materiāli. Šī tēma ir kursa noslēdzošā tēma, kas apkopojoši papildina iepriekšējās tēmās tā vai citādi apdomāto sistēmu vispārīgo īpašību “mainība”. Tiek sistēmiski raksturota šīs īpašības kā procesuālas sistēmas hierarhiskā struktūra, attiecīgi kopsaistot jau aplūkotos jēdzienus “izmaiņas” un “pārmaiņas”. Pievienojot jēdzienu “attīstība” tiek raksturota jēdziena “mainība” daudzveidība, kurā sākotnēji (kursu uzsākot) parasti vēl neesam gatavi orientēties. Piesaistot jēdzienu “attīstība” cilvēku dzīvei un pievēršot īpašu uzmanību zinātniskās pētniecības lomai cilvēces attīstībā, šī tēma ir ļoti labi piemērota vienu semestrī ilgušā kursa satura noslēgumam.

Vispārīgā jēdziena un vārda “mainība” nozīmes skaidrojumā der pamanīt, ka ikdienā ļoti bieži aprobežojamies tikai ar šī vārda daļēju izpratni – domājam tikai par attīstības posmu, nepievēršot uzmanību būtiskajiem pārmaiņu procesiem – visa rašanās un izkušanas parādībām. **Šī neuzmanība un sekojošā neapdomība šodien kļūst īpaši aktuāla un ir saistītā ar cilvēces ilgtspējīgi līdzsvarotas attīstības (sustainable development) problēmām.** Savukārt šo problēmu risināšanā īpaša loma ir zinātnes attīstībai - tās sasniegumu saprātīgai izmantošanai. Visums un Materiālā pasaule jau bojā neies, bet tikai mainīsies, ja bojā aizies cilvēce kā augsti attīstīta dzīvnieku suga. Visums ir daudzveidīgu kopsaistītu parādību kopums, kurš ne tikai pastāv, bet īstenojas mainībā – parādībām nemitīgi rodoties, pastāvot un izzūdot. Jaunā vīrusa COVID-19 uzbrukums cilvēku dzīvībai mūsdienu globalizētās dzīves attīstības apstākļos ir tikai viens nopietns trausmes zvans cilvēces pastāvēšanai nākotnē. Atomkodolu mākslīgi radītās pārmaiņas (kodolreakcijas) vēl spējam kontrolēt, taču viss attīstās! **Te ir par ko padomāt, cien. domātāji!**

Ikvienas Cilvēka un Sabiedrības DZĪVES ATTĪSTĪBA īstenojas, izmainoties DZĪVES kā SISTĒMAS vispārīgajām īpašībām

Ikvienas sistēmas mainība vispārīgā skatījumā raksturojas ar trim secīgiem mainības posmiem

Cilvēki (taču ne visi) savā ikdienas dzīvē parasti domā tikai par dzīves pastāvēšanas posmu, mazāk par dzīves sākuma un beigu posmiem!

Cilvēku Domu pasaulē atveidotā Materiālā pasaule raksturo Cilvēka novērotās Visuma parādības mainībā - to rašanos, pastāvēšanu un izzušanu

Cilvēki – profesionāli zinātnieki, kuri ir īpaši sagatavoti tikties ar Cilvēcei līdz šim nezināmo, izsaka savas zinātniski pamatotās atziņas gan par novēroto Visuma parādību izcelsmi, gan prognozē tā iespējamo nākotni. Taču, arī vismaz daļēji pamatojoties uz Materiālās pasaules daudzveidīgo parādību novērojumiem, zinātniskās domas - jēdzieniski racionālās atziņas tiek papildinātas ar mākslinieciskajām - emocionāli tēlainajām domām, daļa no kurām veido nereālo – nematerializējamo domu kopumu. Taču visos gadījumos tiek domāts par Visuma parādību laikā secīgu rašanos, pastāvēšanu, izzušanu.

ATTĪSTĪBA - vārds, kas vispārīgā skatījumā apzīmē domu
par ikvienas Visuma parādības kā sistēmas pastāvēšanu mainībā.

ZINĀTNE – vārds, kas raksturo Cilvēka un Sabiedrības attīstību visos tās vēsturiskajos attīstības posmos. Izziņa, izziņātā apdoma un apdomātā izmantošana cilvēka dzīves vajadzību apmierināšanai sistēmiski raksturo arī Cilvēces attīstību. Lauvas trapece ir universāla cilvēkdarbību kā sistēmu struktūra.

Mūsdienu dabaszinātniskās pētniecības attīstības līmenis ir sasniedzis ļoti augstu līmeni, taču līdztekus īpaši aktuāla kļūst nepieciešamība ļoti nopietni izvērtēt zinātnes sasniegumu izmantošanu Cilvēka un Sabiedrības DZĪVES turpmākajā ATTĪSTĪBĀ. Proti, īpašu uzmanību pelna zinātniskā domāšanas veida attīstības un izmantošanas apzināšana, jo «par ko un kā domājam, tā dzīvojam».

**Izkopta sistēmiskā domāšana šobrīd faktiski ir atslēga Cilvēka un Sabiedrības
saprātīgas – ilgtspējīgi līdzsvarotas dzīves attīstībai** (angļu valodā - sustainable development).

Cilvēka un Sabiedrības DZĪVES vajadzību daudzveidība - Materiālās pasaules parādību kā sistēmu PĒTNIECĪBA jaunas dzīves pieredzes ieguvei

P Ē T N I E C Ī B A S p a m a t v e i d i

PĒTNIECĪBA	Mākslinieciskā	Zinātniskā	Saimnieciskā
Izglītojošā	Māksla un Dizains	Zinātne un Tehnika	Politika un Ekonomika
Teorētiskā	Māksla	Zinātne	Politika
Praktiskā	Dizains	Tehnika	Ekonomika
	Jūtas Tēli, izjūtas, Emocijas	Prāts Jēdzieni, izpratne, Atziņas	Griba Mērķi, izdarība, Darbi

Pastāvīgā
radošuma
līmeņi

Pētniecība var īstenoties trīs patstāvīgā radošuma līmeņos:

- * oriģināla pētniecība;
- ** pēc vispārīgiem paraugiem patstāvīgi radoši īstenota pētniecība;
- *** reproduktīvi radoša pētniecība

Zinātniskās pētniecības galvenie raksturojumi

Parādības (lietas) zinātniskais pētījums	<i>Faktoloģija</i> (kas, kad, kur un kā notiek)		<i>Cēlonība</i> (kāpēc tas, tad, tur un tā notiek)	
<u>Realitāte</u>	•	•	•	•
<u>Precizitāte</u>	•	•	•	•
	<i>Saturs</i>	<i>Forma</i>	<i>Saturs</i>	<i>Forma</i>

Zinātniskās pētniecības saturiskā daudzveidība – ZINĀTŅU nozares

Dabaszinātnes		Sociālās zinātnes		Humanitārās zinātnes	
Fizika	Ķīmija	Politika	Ekonomika	Cilvēka psiholoģija	
Matemātika	Informātika	Sabiedrības vēsture		Filozofija, Pedagoģija	
Teorētiskā («zinātne»)	Praktiskā («tehnika»)	Teorētiskā («zinātne»)	Praktiskā («tehnika»)	Teorētiskā («zinātne»)	Praktiskā («tehnika»)

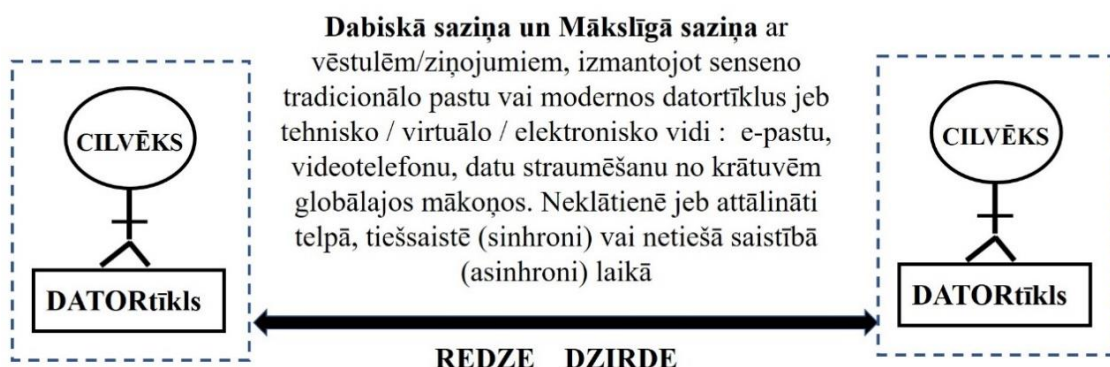
Teorētiskās un praktiskās zinātniskās pētniecības attīstība – tā ir ZINĀTNES ATTĪSTĪBA visas Cilvēces attīstības vēsturē

Īss atskats dabaszinātņu attīstības vēstures Jauno laiku sākuma posmā

ZINĀTNES sasniegumi, to izmantošana

Mūsdienu saziņas tehnoloģiju attīstība

Šodien kolosāli paplašinājušās netiešās saziņas iespējas ar pagātņi - iepriekšējo paaudžu cilvēkiem, kuru garīgais mantojums pieejams viņu atstātajās grāmatās, zīmējumos, celtnēs un citās dabasvides izmaiņās un pārmaiņās. Paaudžu pēctecība – te īstenojas kolosāls cēloņseku tīklojums utt. Diemžēl, no vēsturiskā mantojuma maz mācās!

Zinātnes sasniegumu izmantošanas aktualitātes – zinātnes attīstības progresīvā un regresīvā loma Cilvēces ATTĪSTĪBĀ

DARBS – mērķtiecīgu un rezultatīvu cilvēkdarbību īstenojums savā attīstībā izveidoja saprātīgo Cilvēku, kurā ZINĀTNE kā jaunu zināšanu un to izmantošana ir bijusi un, cerams arī turpmāk būs Cilvēka un Sabiedrības Dzīves attīstības dzinēj spēks.

Līdzšinējais zinātnes devums - darba un sadzīves tehnikas un tehnoloģiju attīstība, kā rezultātā aug un arvien straujāk palielinās dzīves saturiskā sarežģītība un mainības ātrums.

ATTĪSTĪBAS – DZĪVES MAINĪBAS mūsdienu AKTUALITĀTES

Cilvēku dzīves tehnokratizācija un strauja globalizācija

Valstu politiekonomisko attiecību prolēmas

Garīgo vērtību krīze Cilvēka un Sabiedrības dzīves attīstībā

(morāles jeb praktiskās ētikas, tikumības un netikumības problēmas)

Attīstības zinātniskuma un nezinātniskuma samērs

Visaptveroša sistēmiska ilgtspējīgi līdzsvarotas attīstības
organizēšana un īstenošana

Nezinātniskums tur, kur būtu nepieciešams zinātniskums

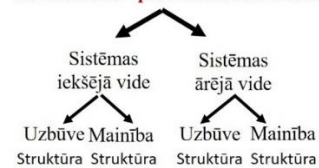
ikdienā joprojām tradicionāli pārāk daudz ietekmē cilvēku vērtīborientāciju un praktisko rīcību. Mūsdienu dzīvē jālīdzsvaro reālais, zinātnē sakņotais un nezinātniskais Visuma parādību skatījums un redzējums. **Jāpilnveido un kopsaistībā sakārtoti jeb sistēmiski jālīdzsvaro mūsdienu cilvēku garīgā - jūtu, prāta un gribas DZĪVE.** Visbeidzot – efektīvi jālīdzsvaro ne tikai zinātniskums un nezinātniskums, bet arī tikumība un netikumība.

**Uzmanības centrā
izvirzās dzīves
vērtīborientācijas
galvenais jautājums:
kādu kam izglītību
jeb dzīves pieredzi
kādai dzīvei?**

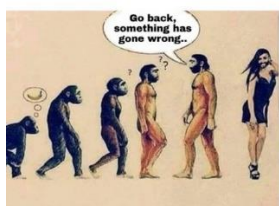
Visas Visuma daļas ATTĪSTĀS mijiedarbībā

ATTĪSTĪBA – procesuāla SISTĒMA

Ikvienas SISTĒMAS mainības posmi :
Rašanās / Sākums
Pastāvēšana / ATTĪSTĪBA
Izžušana / Beigas

Mūsdienu DZĪVES attīstības aktuālo problēmu daudzveidība bez komentāriem

Pēc nedēļas, mūsu kursa semestra darba nobeigumā, aicinu visus uz netiešā saziņā videoierakstā pieejamo tikšanos ar seno Ķīnas domātāju un darītāju Konfūciju. Taču pašlaik saviem tēmas “Attīstības sistemoloģija” Jums apdomai piedāvātajiem materiāliem pievienoju arī vēl dažu citu autoru sniegtos tēmai ļoti atbilstoši materiālus.

Pēc pandēmijas neatgriezties pie esošajām normām.docx

Appollo Slavenības un zinātnieki aicina pēc pandēmijas "neatgriezties pie normālā"

Maijs, 2020

<https://www.apollo.lv/6967189/slavenibas-un-zinatnieki-aicina-pec-pandemijas-neatgriezties-pie-normala>

Pandēmija kā tramplīns.docx

Marija Ručevska, inovāciju stratēģijas konsultāciju uzņēmuma “Helve” līdzdibinātāja

5. maijs, 2020

https://ir.lv/2020/05/05/pandemija-ka-tramplins-izaugsmei/?utm_source=email+marketing+Mailigen&utm_campaign=Ir+Svar%C4%ABg%C4%81kais+6.05.2020.&utm_medium=email

Dzīve pēc COVIDUS-19 ir jau sākusies.docx

Lolita Čigāne, bijusī Saeimas deputāte, starptautiska konsultante

19. maijs, 2020

https://ir.lv/2020/05/19/dzive-pec-covid-19-ir-jau-sakusies/?utm_source=email+marketing+Mailigen&utm_campaign=Ir+Svar%C4%ABg%C4%81kais+20.05.2020.&utm_medium=email

Andrejs Saharovs – perestroikas simbols.docx

Sandra Eglīte žurnāls IEVAS stāsti

15.05.2020

IEVAS stāsti Nr.10 (400), 2020

Cieņā, Jūsu visu Andronkulis